

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 5Co/103/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3820203637
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 07. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erika Zajacová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2023:3820203637.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eriky Zajacovej a sudcov JUDr. Márie Vrtochovej a JUDr. Denisa Vékonyho, v právnej veci žalobcov: 1/ A. A., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom B., C. D. E. XXX/X, 2/ F. A., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom B., C. D. E. XXX/X, 3/ A. A., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom B., C. D. E. XXX/X, 4/ G. H., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom B., C. D. E. XXX/X, 5/ I. H., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom J., B. K. E. XX, právne zastúpení Mgr. Petrom Mešencom, advokátom, so sídlom Bratislava, ul. Prievozsá č. 1314/39, IČO: 50 287 222, 6/ maloletá F. D., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom L., C. M. E. XXXX/X, zastúpená zákonnou zástupkyňou N. N. D., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom L., C. M. E. XXXX/X, právne zastúpená Mgr. Petrom Mešencom, advokátom, so sídlom Bratislava, ul. Prievozsá č. 1314/39, IČO: 50 287 222, proti žalovanému: KOOPERATIVA poisťovňa, a.s., Vienna Insurance Group, so sídlom Bratislava, ul. Štefanovičova č. 4, IČO: 00 585 441, právne zastúpený JUDr. Baltazárom Mucskom, advokátom, so sídlom Bratislava, ul. Vajnorská č. 55, IČO: 42 174 856, o náhradu nemajetkovej ujmy, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prievidza zo dňa 7. júla 2022, č. k. 7C/24/2020-254, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti vo výrokoch I., III.
p o t v r d z u j e .

Žalobcom 1/, 2/, 3/, 4/, 5/, 6/ sa priznáva náhrada trov odvolacieho konania voči žalovanému v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi 1/ sumu 17.000,- eur, žalobkyni 2/ sumu 20.000,- eur, žalobcovi 3/ sumu 10.000,- eur, žalobcovi 4/ sumu 7.000,- eur, žalobkyni 5/ sumu 23.000,- eur, žalobkyni 6/ sumu 26.000,- eur, všetkým do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. V prevyšujúcej časti žalobu žalobcov 1/, 2/, 3/, 4/, 5/, 6/ zamietol, výrokom III. priznal žalobcom 1/ až 6/ proti žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, a to každému z nich z priznanej sumy a výrokom IV. štátu náhradu trov konania proti stranám sporu nepriznal.

2. Súd prvej inštancie po právnej stránke svoje rozhodnutie odôvodnil ustanoveniami § 11, § 13 ods. 1, 2, 3 Občianskeho zákonníka, ďalej článkom 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ďalej článkom 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, článkom 10 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, ďalej ustanoveniami § 1 ods. 1, § 4 ods. 1, 2, § 15 ods. 1 Zákona č. 381/2001 Z. z. Súd prvej inštancie uviedol, že žalobcovia sa podanou žalobou domáhali náhrady nemajetkovej ujmy voči žalovanému na tom skutkovom základe, že O. P. Q. pri vedení motorového vozidla prešiel do protismeru, kde sa zrazil s protiúdcim motorovým vozidlom, ktoré viedol A. H., ktorý v dôsledku zrážky utrpel zranenia, ktorým na mieste podľahol. Vodič motorového vozidla, O. P. Q., bol rozsudkom Okresného súdu Prievidza uznaný vinným zo spáchania daného skutku

s tým, že osobné motorové vozidlo vinníka dopravnej nehody bolo poistené v čase dopravnej nehody u žalovaného. Žalobcovia sa tak domáhali náhrady nemajetkovej ujmy voči žalovanému.

3. Súd prvej inštancie v prvom rade skúmal vecnú pasívnu legitímáciu na strane žalovaného. Pre posúdenie otázky pasívnej legitímácie poisťovne je rozhodujúce riešenie otázky, čo treba pod pojmom škoda použitým v zákone o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovým vozidlom rozumieť. Pre účely tohto zákona treba pojem škoda vykladať extenzívne v tom zmysle, že tento pojem zahŕňa aj nemajetkovú ujmu, ktorej náhrada patrí pozostalým. Účelom poistenia za škody spôsobené prevádzkou motorových vozidiel je zmierniť následky škôd, ku ktorým došlo v súvislosti s touto prevádzkou. Aj podľa dôvodovej správy k zodpovednostnému zákonu je usmrtenie pri dopravnej nehode najzávažnejším dôsledkom tejto udalosti. Pokiaľ podľa súdnej praxe usmrtenie pri dopravnej nehode vyvoláva nielen občianskoprávnu zodpovednosť za škodu, ale aj občianskoprávnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do zodpovednostných práv, musí byť aj táto zodpovednosť predmetom poistného krytia. Ak by mal platiť výklad pojmu vychádzajúci z textu zákona o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu, resp. výklad vychádzajúci výlučne z ustanovení Občianskeho zákonníka o zodpovednosti za škodu, teda ak by náhrada nemajetkovej ujmy pozostalých nemala byť predmetom poistného krytia, prinášalo by to značné majetkové riziko subjektov zodpovedajúcich za takúto majetkovú ujmu. Odškodnenie podľa zákona č. 461/2003 Z. z. je náhradou nemajetkovej ujmy poskytovanej z úrazového poistenia. Nie je rozumný dôvod, pre ktorý by náhrada nemajetkovej ujmy pozostalých pri usmrtení blízkej osoby pri dopravnej nehode mala byť predmetom poistného krytia, zatiaľ čo v prípadoch, ak by išlo o zamestnanca, by tomu tak nemalo byť. Pri výklade pojmu škoda pre účely zákona o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je potrebné vychádzať z chápania tohto pojmu v komunitárnom práve. Zodpovednostný zákon bol výsledkom transpozície smerníc Európskej únie, ktoré boli nahradené toho času platnou smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo dňa 16.09.2009. Táto smernica síce nedefinuje pojem škoda, ale z jej textu je zrejmé, že pod týmto pojmom rozumie osobnú ujmu a škodu na majetku, resp. používa slovné spojenie utrpenie ujmy alebo škody. Komunitárne právo chápe škodu ako majetkovú a nemajetkovú ujmu (rozsudok Súdného dvora Európskej únie zo dňa 06.05.2010 vo veci C-63/09 Axel Walz proti Clickair SA). Súdny dvor Európskej únie v rozsudku zo dňa 24.10.2013 vo veci C-22/12 Haasová vyslovil záver, že príslušné ustanovenia smerníc o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode. Poukázal tiež na nález Ústavného súdu SR č. k. III. ÚS 666/2016, rozhodnutie Najvyššieho súdu SR č. k. 6Mcdo/1/2016, ako aj rozhodnutia Najvyššieho súdu SR R 61/2018, 8Cdo/6/2018, 8Cdo/177/2018, 7Cdo/154/2018, 5Cdo/178/2018, ktoré predstavujú ustálenú súdnu prax v riešení otázky vecnej pasívnej legitímácie poisťovne v spore o náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. Nakoľko účastníkom toho poistného vzťahu je poisťovňa, je daná vecná pasívna legitímácia v spore o náhradu nemajetkovej ujmy. Žalobcovia 1/ až 6/ dispozičným úkonom predmetom súdneho konania urobili nárok o náhradu nemajetkovej ujmy za stratu blízkej osoby, usmrtenej pri dopravnej nehode dňa 08.07.2019. Za žalovaného označili KOOOPERATIVU poisťovňa, a.s.

4. Predpokladmi vzniku nároku na náhradu nemajetkovej ujmy sú existencia ujmy, porušenie právnej povinnosti, resp. protiprávny úkon spočívajúci v konaní tretej osoby, zodpovednej za narušenie osobnostných práv žalobcu (žalobcov), príčinná súvislosť medzi touto ujmovou a protiprávnym konaním. Občiansky zákonník v ust. § 116 a § 117 definuje osoby blízke. A. H., ktorý bol dňa 08.07.2019 usmrtený pri dopravnej nehode, bol synom žalobkyne 2/, súrodencom (polorodým) žalobcu 3/, plnorodým súrodencom žalobcu 4/, otcom žalobkyň 5/ a 6/ s tým, že žalobca 1/ nebol rodičom zosnulého, ale išlo o vzťah manžel - dieťa manžela, ktorý nie je jeho dieťaťom. V konaní nebolo sporné, že v čase dopravnej nehody bolo motorové vozidlo Hyundai i40 poistené u žalovaného na základe poistnej zmluvy o povinnom zmluvnom poistení. Žalovaný namietal svoju vecnú pasívnu legitímáciu s tým, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch nie je oprávneným nárokom v zmysle zákona č. 381/2001 Z. z. Ako bolo uvedené, pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. je potrebné pojem škoda vykladať extenzívne v tom zmysle, že tento pojem zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv pozostalých. Účelom poistenia za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je zmierniť dôsledky škôd, ku ktorým došlo v súvislosti s ich

prevádzkou. Pri výklade pojmu škoda pre účely tohto zákona je potrebné vychádzať z chápania tohto pojmu v komunitárnom práve. Uvedený zákon bol výsledkom transpozície smerníc EÚ. Súd prvej inštancie ďalej poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Mcdo/1/2016, z ktorého vyplýva, že škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa vecne pasívne legitimovaná, na ktoré rozhodnutie odkazuje okrem iných aj rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, na ktoré už súd prvej inštancie poukázal v bode 71 svojho odôvodnenia. Žalovaný je preto v tomto spore vecne pasívne legitimovaný, a to s poukazom na ust. § 4 ods. 2 písm. a), § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z., § 11, § 13 a § 823 Občianskeho zákonníka. Nie je preto možné konštatovať pochybenie žalobcov 1/ až 6/, keď zvolili práve túto možnosť domáhania sa nároku na náhradu majetkovej ujmy a nežalovali vodiča, ktorý spôsobil smrť ich blízkeho.

5. Ďalej súd prvej inštancie poukázal na čl. 2 ods. 2 veta prvá CSP, ust. § 3 ods. 2 písm. b) zákona č. 8/2009 Z. z. a § 193 veta tretia CSP, kedy dňa 08.07.2019 pri vedení vozidla došlo k dopravnej nehode, v dôsledku ktorej A. H. utrpel zranenia, ktorým na jej mieste podľahol. Z rozsudku OS Prievidza, č. k. 1T/37/2020-197 zo dňa 20.05.2020 vyplýva, že O. P. Q. porušil ust. § 3 ods. 2 písm. b) zákona č. 8/2009 Z. z., kedy začal predchádzať pred ním jazdiace motorové vozidlo, čím prešiel s motorovým vozidlom do protismeru, kde sa zrazil s protiidúcim motorovým vozidlom Ford Focus, ktoré viedol ako vodič A. H.. Z rozhodnutia Okresného súdu Prievidza nevyplýva, že by príčinou nehodového deja bolo aj vlastné konanie, spoluzavinenie A. H..

6. Žalobcovia 1/ až 6/ náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch odôvodnili tým, že protiprávnym konaním O. P. Q. u nich došlo k nenávratnej deštrukcii medziľudských vzťahov, ktoré tvorili základ ich súkromného života so A. H., ktorého súčasťou je i rodinný život. Jeho neočakávané úmrtie ich zasiahlo tak, že následky sú neodstrániteľné a trvalé.

7. Žalobca 1/ nebol rodičom zosnulého. Z jeho výsluchu, ako aj z výsluchu žalobcov 2/, 4/, písomných podaní, mal súd za preukázané, že A. H. vychoval od piateho roku veku ako vlastného syna, vodil ho do a zo školy, navštevoval s ním športové podujatia, kultúrne pamiatky, predstavenia v kine, zoologickú záhradu, chodili na prechádzky, do parku, učil ho remeselníckym zručnostiam, pripravoval na reálny život. Zosnulý v ňom našiel dobrého a starostlivého otca. Domácnosť žalobcov 1/, 2/ navštevoval pri príležitosti rodinných podujatí a vždy, keď to bolo možné. Zo vzájomnej prítomnosti boli obaja šťastní, keď pracoval na pozícii vodič taxi služby či vodič medzinárodnej kamiónovej dopravy, niekedy u nich prespal. Vzájomne si pomáhali a prejavovali o seba záujem nielen osobným kontaktom, ale aj telefonicky. Naposledy spolu hovorili zhruba 20 minút pred dopravnou nehodou. Žalobcovia 2/, 4/, 5/ tiež vnímali vzťah žalobcu 1/ so zosnulým ako vzťah otca so synom. Na základe týchto zistení je možné vyvodiť, že vzťah žalobcu 1/ a zosnulého bol vzťahom blízkych osôb, manžel a dieťa manžela, ktoré síce nie je jeho dieťaťom, avšak v ktorom vzhľadom na jeho kvalitu by ujmu, ktorú by utrpela jedna z nich, druhá pociťovala ako vlastnú a opačne.

8. Zosnulý bol prvorodeným synom žalobkyne 2/ s tým, že z výsluchu a písomných podaní mal súd za preukázané, že keď sa narodil, bol to najšťastnejší deň v jej živote. Mali spolu vynikajúci vzťah, mohla sa s ním otvorene o všetkom rozprávať. Po osamostatnení bol naďalej neoddeliteľnou súčasťou jej života. Udržovali spolu kontakt, naposledy cca 20 minút pred dopravnou nehodou. V súvislosti s výkonom práce niekedy v jej a žalobcovom byte prespal. Pri stretnutiach jej prejavoval citovú náklonnosť, priniesol so sebou optimizmus a radosť. Úroveň vzťahu žalobkyne 2/ so zosnulým s poukazom na fotografie, vyznanie matky z Facebooku, svedčí o blízkom, úprimnom a plnohodnotnom vzťahu matky a syna k sebe navzájom.

9. Zosnulý bol súrodencom polorodým žalobcu 3/. Z jeho výsluchu, písomných podaní mal súd za preukázané, že starší brat bol pre neho vzorom, usmerňoval ho a vzhľadom na sluchové postihnutie mu bol oporou, ochraňoval ho, učil ho ako má žiť a pomáhal mu v rôznych životných situáciách. Po osamostatnení ani vzdialenosť nebola prekážkou, aby ďalej udržiavali kontakt, či už prostredníctvom internetu, alebo osobných stretnutí. Ak pricestoval do B. bez ohlásenia, žalobkyňa 2/ ako prvého o tom informovala zosnulého. Zúčastňovali sa rodinných podujatí. Na stretnutia pozýval aj bývalé partnerky. Ako súrodenci nemali problém si povedať: „Lúbim Ťa bráško“.

Úroveň vzťahu žalobcu 3/ a zosnulého svedčí o blízkom súrodeneckom vzťahu - hodnote, ktorá mala byť na celý život.

10. Zosnulý bol súrodencom plnorodým žalobcu 4/. Z výsluchu mal súd za preukázané, že od detstva mali dobrý vzťah, vždy si vedeli poradiť, pomôcť. Po jeho osamostatnení sa, udržiavali okrem osobnej formy kontaktu aj telefonický kontakt alebo prostredníctvom internetu. Do domácnosti žalobcov 1/, 2/ prichádzal, aj tam prespal, keď pracoval. To bola príležitosť, aby sa porozprávali. Stretávali sa aj na rodinných podujatiach. Naposledy sa stretli 4 až 5 dní pred predmetnou dopravnou nehodou a 2 dni predtým mu zaslal SMS správu s textom, ako sa má a kedy sa stretnú. Žalobkyňa 2/ potvrdila, že sa mali radi a pomáhali si. Rovnako ich vzťah hodnotila žalobkyňa 5/ a zákonná zástupkyňa žalobkyne 6/. Úroveň vzťahu žalobcu 4/ a zosnulého tak svedčí o blízkom súrodeneckom vzťahu.

11. Zosnulý bol otcom žalobkyne 5/. Súd mal za preukázané, že detstvo prežila v jeho blízkosti. Bol láskyplný, starostlivý, a to aj po rozvode manželstva spolu komunikovali, podporoval ju v odvahe a priebornosti, zaujímal sa o jej vnútorný svet, hovoril, že je na ňu hrdý, čo ju posúvalo a motivovalo. Matka im v stretnutiach nebránila, udržiavali spolu aj písomný a telefonický kontakt. Medzi žalobkyňou 5/ a zosnulým bol vytvorený vzťah otec a dcéra, ktorý sa vyvíjal od jej detstva. Zosnulý sa zapájal do jej života. V čase predmetnej dopravnej nehody mali formu vzťahu, keď žalobkyňa 5/ bola takmer dospelá a zo strany otca však naďalej vnímala podporu, emočnú a citovú náklonnosť. Počas výsluchu nedokázala zakryť bolesť z jeho smrti.

12. Zosnulý bol otcom žalobkyne 6/. Z výsluchu jej zákonnej zástupkyne mal súd za preukázané, že v spoločnej domácnosti žili po dobu dvoch rokov, spoločne a s láskou sa o ňu starali. Po ukončení vzťahu sa vždy vedeli dohodnúť na stretnutí otca s maloletou vrátane účasti na rodinných podujatiach. Maloletá nepociťovala jeho deficit. Žalobkyňa 6/ a zosnulý mali medzi sebou vytvorené citové puto otca a dcéry.

13. Vzťah žalobkyne 2/ a zosnulého bol blízky, úprimný, plnohodnotným vzťahom matky a syna k sebe navzájom. Aj keď po jeho osamostatnení nežili v spoločnej domácnosti, udržiavali spolu kontakt. V čase dopravnej nehody zosnulý bol vo veku 40 rokov a žalobkyňa vo veku 60 rokov. V prípade potreby jej žalobcovia a jej a žalobcovi 1/ zosnulý pomáhal. Žalobkyňa 2/ si absolútne nepripúšťala, že by bola vystavená životnej udalosti smrti syna, ktorého vychovávala a ktorý bol neoddeliteľnou súčasťou jej života. Dňa 08.07.2019 navždy stratila možnosť prežívať s ním ako s milovanou osobou jednotlivé stránky života. Nebola schopná reagovať a sústrediť sa na každodenné aktivity. Až po pohrebe si uvedomila, že sa jej nikdy nevráti. Smútok sprevádzal pocit viny. Ako rodič sa za zosnulého cítila zodpovedná počas jeho života. Vyčíta si, že jeho smrti nezabránila. Vzhľadom na zhoršený psychický zdravotný stav užíva liek Neurol. Ani ku dňu rozhodnutia vo veci samej si neobnovila citovú stabilitu. Každý deň prichádza za zosnulým na cintorín, píše mu správy. Zo súhrnu všetkých skutočností je potom možné vyvodiť, že tragické úmrtie syna A. H. predstavuje pre žalobkyňu 2/ závažnú ujmu v jej osobnostných právach, v práve na súkromný život, súčasťou ktorého je aj rodinný život. V konaní nebolo preukázané, že by vodič O. P. Q. sa ospravedlnil žalobkyňi 2/. Vo svojej výpovedi na pojednávaní síce uviedol, že napísal žalobkyňi 2/ ospravedlňujúci list po tom, ako bol prepustený z nemocnice, avšak v tom čase mu nebolo odporúčané, aby ho odovzdal. Adresu žalobkyne 2/ ani ostatných žalobcov nepoznal. List s ospravedlnením sa do dispozície žalobkyne 2/ nedostal. Majetkové pomery pôvodcu zásahu je potrebné vnímať len ako výnimočný nástroj na zmiernenie prílišnej tvrdosti. Nemôže byť daná priama úmera medzi zásahom do jeho majetku a výškou náhrady. Právo na súkromie, ktorého súčasťou je rodinný život, je totiž vyššou hodnotou než právo na ochranu majetku pôvodcu zásahu. Jeho majetkové pomery by mohli byť korektívom na elimináciu premrštených či neúnosne vysokých nárokov. Z dôvodu úplnosti súd poukazuje na to, že majetkové pomery pôvodcu nie sú nepriaznivé, keďže je vlastníkom bytového priestoru. Na pojednávaní O. P. Q. prejavil ľútosť nad zásahom do osobnostných práv žalobkyne s tým, že v tejto súvislosti súd poukazuje na to, že v trestnom konaní je prejavenie ľútosti motiváciou páchatel'a docieľiť zníženie trestu. Vyslovenie ľútosti v akejkoľvek forme je považované za elementárny prejav slušnosti. Dopad na duševnú sféru škodcu nie je spôsobilý mať vplyv na vnímanie ujmy žalobkyňou 2/. Ďalej sa súd prvej inštancie zaoberal okolnosťami rozhodujúcimi pre určenie konkrétnej výšky náhrady nemajetkovej ujmy, poukázal pritom na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Mcd/15/2012 ako aj zákon č. 461/2003 Z. z., kedy výška nároku, ak poškodený zomrel v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania, predstavovala v prípade manžela a manželky 730-násobok denného vymeriavacieho základu, najviac 46 485,40 eur a v prípade nezaopatreného

dieťaťa vo výške polovice jednorazového odškodnenia manžela alebo manželky poškodeného. Úhrn jednorazového odškodnenia nezaopatrených detí nemohol presiahnuť 46 485,40 eur. V roku 2019 50-násobok minimálnej mzdy predstavoval 26 000,- eur, Okresný súd Prešov rozsudkom v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 17Co/149/2017 priznal manželke ako aj matke za stratu manžela a syna 25 000,- eur, k usmrteniu ktorých došlo pri dopravnej nehode, ďalej rozsudkom Krajského súdu v Prešove 5Co/112/2019 bola priznaná každému z rodičov za stratu syna suma 18 000,- eur, rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 6Co/169/2016 bola priznaná otcovi za stratu syna suma 20 000,- eur, rozsudkom Okresného súdu Poprad č. k. 17C/340/2015 bolo priznané každému z rodičov za stratu syna 20 000,- eur, Okresný súd Liptovský Mikuláš č. k. 7C/42/2013 rodičom za stratu syna priznal 20 000,- eur a ďalšie s tým, že súd prvej inštancie ďalej poukázal na ďalšie rozsudky v obdobných veciach, kedy došlo k úmrtiu syna pri dopravnej nehode. Preto vzhľadom na závažnosť vzniknutej ujmy smrť prvorodeného syna s tým, že žalobkyňa 2/ navždy stratila možnosť, aby zosnulý bol naďalej súčasťou jej súkromného života, kedy ďalej s prihliadnutím na okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu práva, na okolnosti úmrtia A. H., ďalej na atribút primeranosti v záujme dosiahnutia účelu kompenzácie, ďalej s prihliadnutím na okolnosti, žalobkyni 2/ sa pôvodca zásahu neospravedlnil, ako aj na princíp právnej istoty, dospel súd prvej inštancie k záveru, že požiadavky primeranej náhrady nemajetkovej ujmy v prejednávanej veci zodpovedá pre žalobkyňu 2/ suma 20 000,- eur.

14. Žalobca 1/ si vytvoril voči zosnulému láskyplný a starostlivý vzťah, prijal ho ako vlastného syna a aj v čase, keď nežili v spoločnej domácnosti, naďalej boli súčasťami svojich životov a súčasne fungujúceho rodinného spoločenstva. Volali spolu 20 minút pred dopravnou nehodou. So smrťou A. H. sa ťažko vyrovnával, veľmi mu chýba, stratil možnosť ďalej rozvíjať svoj život. Smútok zo straty skrýva vo svojom vnútri, narušil sa jeho vzťah so žalobkyňou 2/ od predmetnej tragédie, čo potvrdili aj synovia. Zo súhrnu všetkých skutočností je možné vyvodiť, že tragické úmrtie A. H. predstavuje pre žalobcu 1/ závažnú ujmu v jeho osobnostných právach. Vzhľadom na závažnosť vzniknutej ujmy smrť syna manželky, s ktorým si vytvorili vzťah s citovou blízkosťou, keď navždy stratil možnosť aby zosnulý bol súčasťou jeho súkromného života, na okolnosti úmrtia A. H., na okolnosti, že žalobcovi 1/ sa pôvodca zásahu neospravedlnil, princíp právnej istoty, súd dospel k záveru, že požiadavke primeranej náhrady nemajetkovej ujmy zodpovedá u žalobcu 1/ suma 17 000,- eur a v prevyšujúcej časti návrh zamietol.

15. Vo vzťahu k žalobcom 3/ a 4/ so zosnulým súd prvej inštancie poukázal na to, že zosnulý ako starší brat bol pre žalobcu 3/ vzorom, životnou oporou a pomáhal mu, po osamostatnení sa vzťahy medzi nimi nepretrhli, boli spolu v kontakte. V motorovom vozidle má jeho fotografiu vždy, keď sa štartuje, sa na ňu pozrie. Smrť brata je pre neho jednou z najväčších strát, s ktorou sa mohol v živote stretnúť. Píše mu správy. Žalobca 3/ pracuje na území Českej republiky s tým, že tunajší súd má právomoc a miestnu príslušnosť v tomto spore konať podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady EÚ 1215/2012, kedy rozhodné právo určené Dohovorom o práve použiteľnom na dopravné nehody podľa čl. 3, podľa ktorého rozhodným právom sú vnútorné predpisy štátu, na území ktorého došlo k nehode, čl. 9, podľa ktorého poškodené osoby majú právo žalovať priamo poistiteľa zodpovednej osoby, ak im toto právo patrí podľa práva rozhodného podľa čl. 3, 4, alebo 5. Žalobca 4/ so zosnulým spolu vyrastali od detstva, po osamostatnení sa väzby medzi nimi nepretrhli, nečakaná smrť brata ho hlboko zasiahla, veľmi mu chýba a verí, že sa znova stretnú. Tragické úmrtie A. H. predstavuje aj pre žalobcov 3/, 4/ závažnú ujmu na ich osobnostných právach. Súd prvej inštancie ďalej poukázal na rozhodnutia ako okresných, tak aj krajských súdov, napríklad Krajského súdu v Prešove č. k. 17Co/149/2015, kde bola priznaná súrodencom za stratu brata náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 15 000,- eur, Krajský súd v Trnave č. k. 23Co/188/2019, kde bola priznaná súrodencom za stratu brata náhrada nemajetkovej ujmy 7 500,- eur, rozhodnutie Krajského súdu v Prešove č. k. 5Co/112/2019, kde bola priznaná suma 10 000,- eur, Krajského súdu v Bratislave č. k. 6Co/169/2016 suma 10 000,- eur. Vzhľadom na závažnosť vzniknutej ujmy smrť brata, s ktorým žalobcovia 3/, 4/ mali vytvorený dobrý súrodenecký vzťah, ktorý bol hodnotou na celý život, vyznačujúci sa citovou blízkosťou, keď navždy stratili možnosť ďalšieho udržiavania a rozvíjania vzájomných vzťahov, atribút primeranosti v záujme dosiahnutia účelu kompenzácie, vzhľadom na okolnosti, že žalobcom 3/, 4/ sa pôvodca zásahu neospravedlnil, princípy právnej istoty dospel súd k záveru, že požiadavka primeranej náhrady zodpovedá pre žalobcu 3/ suma 10 000,- eur a žalobcu 4/ 7 000, eur s tým, že takúto sumu považoval súd prvej inštancie za primeranú okolnostiam prípadu a nepredstavuje prostriedok neprípustného obohatenia a v prevyšujúcej časti žaloby zamietol.

16. Vo vzťahu k žalobkyni 5/ bol zosnulý láskyplný a starostlivý otec vo vývoji osobnosti z pohľadu na seba, schopnosti presadiť sa, zohrával dôležitú úlohu. Ako maloleté dieťa ju učil chodiť, bicyklovať, plávať, čítať prvé slová, písať prvé písmená, počítateľ, pomáhal pri domácich úlohách. Zdravo sa zapájal do jej života aj vo veku blížiacemu sa dospelosti, naďalej vnímala z jeho strany prípadnú emočnú citovú blízkosť a záujem.

17. Vo vzťahu k maloletej žalobkyni 6/ súd prvej inštancie poukázal na tú skutočnosť, že so zosnulým žili v spoločnej domácnosti po dobu dvoch rokov, s láskou sa o ňu starali. Po ukončení vzťahu sa vždy vedeli dohodnúť na stretnutí otca s dcérou, maloletá žalobkyňa ho mala rada, tešila sa na jeho prítomnosť, bol súčasťou jej života. O jeho blízkosti svedčia predložené fotografie. Naposledy sa stretli v deň dopravnej nehody, keď ju bol zaviesť do D.. Márne naňho čaká, pýta sa, kedy príde, túži po jeho blízkosti. So svetom, ktorý po ňom našla, spáva a balí si ho do svojej tašky. Zo súhrnu týchto skutočností je možné vyvodiť, že tragické úmrtie A. H. predstavuje aj pre žalobkyňu 6/ závažnú ujmu na jej osobnostných právach, v práve na súkromný život, ktorého súčasťou je aj rodinný život. Súd prvej inštancie ďalej poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove č. k. 17Co/149/2017, kedy bola plnoletému synovi priznaná za stratu otca náhrada nemajetkovej ujmy 15 000,- eur, Krajský súd v Prešove č. k. 4Co/18/2016 15 000,- eur, Okresný súd v Trenčíne v spojení s Krajským súdom v Trenčíne č. k. 5Co/6/2021 20 000,- eur, Krajský súd v Trnave č. k. 23Co/25/2023 30 000,- eur, Krajský súd v Banskej Bystrici č. k. 14Co/6/2018 20 000,- eur, Krajský súd v Košiciach č. k. 5Co/496/2016 20 000,- eur, ako aj ďalšie rozsudky okresných súdov. Žalobcovia poukázali na súdne rozhodnutia, kedy dvom maloletým deťom bola priznaná za stratu matky suma 100 000,- eur, dvom maloletým deťom za stratu otca 33 500,- eur, 20 000,- eur, 15 000,- eur, 20 000,- eur, 15 000,- eur. Žalovaný poukázal na rozhodnutia, kde bola plnoletým dcéram priznaná za smrť matky suma 5 000,- eur a nemajetkovej ujmy, prípadne 10 000,- eur (Krajský súd v Nitre č. k. 9Co/367/2016) prípadne ďalšie rozhodnutia. Žalobkyňa 6/ stratila otca vo veku 4 rokov, teda v útlom veku. Po ukončení spolužitia sa rodičia dohodli na úprave výkonu rodičovských práv a povinností. Maloletá mala právo na styk s otcom s tým, že po ukončení spolužitia sa realizoval styk zosnulého so žalobkyňou 6/. Emocionálne vzťahy medzi nimi sa nepretrhli. Následky smrti otca sú trvalé a neodstrániteľné. Stratila právo na výchovu, starostlivosť z jeho strany. Otec zomrel v produktívnom veku, mal voči nej zákonnú vyživovaciu povinnosť. Zažila pre ňu nepochopiteľnú bolestivú a náhlu stratu. Vzhľadom na to, že po fyzickej a duševnej stránke sa ešte len vyvíja, má táto strata na jej budúci život najrozsiahlejšie následky. Vzhľadom na závažnosť vzniknutej ujmy smrť otca, ktorého absenciu bude žalobkyňa 6/ sprevádzať a ovplyvňovať ďalším životom, na okolnosti úmrtia, atribút primeranosti, neospravedlnenie sa, dospel súd k záveru, že požiadavke primeranej náhrady pre žalobkyňu 6/ zodpovedá suma 26 000,- eur. Žalobkyňa 5/ tiež náhle zostala bez otca, stratila možnosť realizácie, rozvoja ich vzťahu, cistenia emočných potrieb, vzájomných kontaktov, pričom právo na výchovu a starostlivosť z jeho strany ale nebolo tak výrazné ako u žalobkyne 6/, o dva a pol mesiaca dosiahla vek plnoletosti, na druhej strane mal voči nej zákonnú vyživovaciu povinnosť s tým, že existenčne by bola na ňom závislá ešte po dobu vysokoškolského štúdia. Preto súd prvej inštancie vzhľadom na závažnosť ujmy, smrť otca, ktorého absenciu bude žalobkyňa 5/ sprevádzať a ovplyvňovať ďalším životom, okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu práva, okolnosti úmrtia A. H., primeranosti v záujme dosiahnutia účelu a kompenzácie, neospravedlnenie sa pôvodcu, princíp právnej istoty, dospel súd k záveru, že primeranou náhradou nemajetkovej ujmy je suma 23 000,- eur a v prevyšujúcej časti preto súd žalobu zamietol.

18. V konaní ako svedkyňa bola vypočutá G. H. L., avšak vykonaním tohto dôkazného prostriedku nebola spochybnená kvalita a intenzita vzťahov medzi žalobcami a zosnulým. Po rozchode vzťahu medzi svedkyňou a zosnulým zostali chladné. Zakazovala mu styk s maloletou R., neplatil výživné, čo ale neznamená, že by si neplnil vyživovaciu povinnosť ku žalobkyniam 5/, 6/ a že by s nimi a so žalobcami 1/ až 4/ neudržiaval kontakt.

19. Ďalej súd prvej inštancie rozhodoval o trovách konania v zmysle § 255 ods. 1 CSP, poukázal na nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. IV. ÚS 1/2004, kedy Civilný sporový poriadok nemá ust. § 142 ods. 3 OSP, s tým, že za základ sa považuje, že do práva žalobcov 1/ až 6/ bolo zasiahnuté a výška nemajetkovej ujmy je druhotná a nadväzujúca. S poukazom na vyššie uvedené bolo potrebné považovať žalobcov 1/ až 6/ za plne procesne úspešných, pretože mali úspech čo do základu uplatneného nároku a výška závisela z procesného hľadiska od úvahy súdu, a preto o výške náhrady trov konania rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku rozsudku.

20. V konaní vznikli trovy štátu, odmena tlmočníka na posunkovú reč s tým, že ust. § 259 CSP pokrýva aj potenciálne výdavky štátu a súd však náhradu trov štátu nepriznal, pretože žalobca 3/ je nepočujúci, mal právo konať pred súdom v reči posunkovej, ktorej rozumie.

21. Nad rámec záverov súd zastáva názor, že neuvedenie v žalobe z hľadiska jednotlivých uplatnených nárokov na náhradu nemajetkovej ujmy všetkých skutočností významných pre rozhodnutie vo veci nespôsobillo neprejednatelnosť žaloby, pretože potrebné tvrdenia mohli žalobcovia objasniť dodatočne aj s poukazom na § 129 ods. 1 a § 150 ods. 2 CSP.

22. Proti tomuto rozhodnutiu podal včas odvolanie žalovaný, ktorý žiadal, aby krajský súd ako súd odvolací napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu v celom rozsahu zamietne, prípadne zruší a vec mu vráti na ďalšie konanie a rozhodnutie a priznal žalovanému náhradu trov konania. Uviedol, že z imanentnej súčasť inštitútu nemajetkovej ujmy je vodič rozhodujúcou osobou, ktorá do práv žalobcov zasiahla. Preto treba skúmať pomery na strane pôvodcu, resp. jeho sféry. Vždy sú pre konanie rozhodujúce majetkové pomery pôvodcu zásahu vodiča a nie poisťovateľa. Žalovaný ako poisťovateľ má v konaní pozíciu subjektu, ktorý v prípade priznania náhrady po zohľadnení pomerov osoby, pôvodcu zásahu, za neho nahradí priznanú nemajetkovú ujmu. Konajúci súd síce vypočul vodiča, ale nezohľadnil jeho majetkové pomery, schopnosť a možnosť uhradiť priznanú náhradu nemajetkovej ujmy. Konajúci súd uviedol, že vodič je vlastníkom bytu, ale nezohľadnil, že na tento byt mu bol poskytnutý hypotekárny úver, ktorý spláca. Súd neskúmal výšku úveru ani to, aká finančná čiastka by pripadla vodičovi v prípade predaja bytu. Rovnako sa konajúci súd nevysporiadal riadne s prejavom ľútosť vodiča, ktorý svoj čin oľutoval aj v trestnom konaní a aj na pojednávaní pred súdom, čo súd nijako nezohľadnil. Konajúci súd mal pri prípadnom priznaní výšky ignorovať žalovaného a vnímať ho len ako subjekt, ktorý za zákonom daných podmienok priznanú náhradu uhradí. Nie sú rozhodujúce pomery poisťovateľa. Aj napriek situácií, kedy legislatíva výšku náhrady nemajetkovej ujmy pozostalých explicitne nerieši, je potrebné skúmať kritériá, od ktorých sa následne samotná výška nemajetkovej ujmy má odvíjať. Žalobcovia si môžu uplatniť v zásade akúkoľvek výšku, avšak musia svoj nárok dôsledne odôvodniť, preukázať. Konajúci súd nedostatočne zohľadnil pomery v rodine a tvrdenia žalobcov nepodrobil kritike, kedy možno predpokladať, že tvrdené vzťahy v rodine nemuseli zodpovedať skutočnosti, čo deklaruje aj partnerský život nebohého. Žalobcovia 6/ konajúci súd priznal najvyššie odškodnenie, avšak nezohľadnil, že maloletá dcéra síce prišla o otca vo veku 4 rokov, ale od 2 rokov veku života netvorila s ním spoločnú domácnosť, vidali sa nepravidelne, maloletá je vo veku, keď primeraný nový partner matky môže byť osobou, v ktorej nájde otcovský vzor a bude mať aj plnohodnotnú rodinu. Poukázal na nález Ústavného súdu SR III. ÚS/288/2017, preto mal za to, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a to odňatie súdu prvej inštancie konať pred súdom a nedostatočné a chybné odôvodnenie rozhodnutia. Súd sa nevysporiadal s argumentáciou žalovaného, nedostatočne zohľadnil majetkové pomery vodiča a dopad do jeho psychickej sféry, jeho ospravedlnenie sa a dôvod, prečo nenavštívil žalobcov s ospravedlnením. Prvostupňový súd v rozpore so zákonom neuviedol, aké skutočnosti považoval za preukázané, ktoré za preukázané nepovažoval, z akých dôkazných prostriedkov vychádzal a odôvodnenie je preto podľa názoru odvolateľa nepreskúmateľné. Poukázal pritom na právo účastníka na spravodlivý proces v zmysle judikatúry Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/171/05, ako aj judikatúru ESLP Ruiz Torija c/a Španielsko, séria A, č. 303-A, rozhodnutie Komisie vo veci E.R.T: c/a Španielsko z roku 1993, sťažnosť č. 18390/91, rozhodnutie Ústavného súdu SR I. ÚS 226/2003.

23. K podanému odvolaniu sa písomne vyjadrili žalobcovia 1/ až 6/, ktorí žiadali rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť a uplatnili si náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Uviedli, že súd v napadnutom rozhodnutí v rozsahu 40 strán rozsiahlym a podrobným spôsobom popisuje skutkový stav, vykonané dokazovanie zdôvodňuje pasívnu legitimáciu poisťovateľa, právny základ priznaného nároku, primeranosť výšky náhrady nemajetkovej ujmy vo vzťahu k jednotlivým žalobcom, preto ho nemožno označiť inak ako za dostatočne zdôvodnený. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo sporovej strany, aby sa vo všeobecnosti súd stotožnil s jeho právnymi názormi a navrhovaným hodnotením dôkazov a ani právo na to, aby bola sporová strana pred všeobecným súdom úspešná, teda aby sa rozhodlo v súlade s požiadavkami sporovej strany (4ÚS 252/2004, 1ÚS 50/04). Z odôvodnenia rozsudku nevyplýva jednostrannosť, ani aplikácia príslušných ustanovení všeobecných záväzných predpisov a rozhodnutí najvyšších súdnych autorít, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Poukázali na to, že práve výsluchom

žalobcov boli preukázané citové väzby medzi žalobcami a zosnulým. Čo sa týka námietky nezohľadnenia majetkových pomerov škodcu uviedli, že tieto pomery nepredstavujú okolnosť významnú pre strádanie poškodeného. Právo na súkromie a rodinný život sekundárnej obeť je funkčne vyššou hodnotou ako právo na ochranu majetku škodcu. Hájenie ekonomických záujmov škodcu by mohlo pozostalým vzniknú ujmu ešte prehĺbiť. Ide len o určitý korektív slúžiaci k eliminácii neúnosne vysokých nárokov na náhradu nemajetkovej ujmy. Vo vzťahu k majetkovým pomerom vodiča, ktorý zavinil dopravnú nehodu poukázali tiež na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove Co 2/2021 s tým, že prihliadať na majetkové pomery vodiča v prípade, že žalovaným je poisťovňa, nezodpovedá pravidlám logického myslenia, iba v prípade, že by žalovaným bol vodič, táto otázka by bola dôležitá a iba v takých prípadoch bola predmetom preskúmania najvyššími súdnymi inštitúciami. Vo vzťahu k námietke, že žalovanou je len poisťovňa, s touto sa súd prvej inštancie riadne vysporiadal v odôvodnení svojho rozhodnutia, kedy nie je možné konštatovať pochybenie žalobcov, keď zvolili právo domáhať sa nároku na náhradu nemajetkovej ujmy a nežalovali vodiča, ktorý spôsobil smrť ich blízkemu. Čo sa týka nezohľadnenia ľútosti vodiča, žiadna forma morálneho zadosťučinenia, ani vydanie trestného rozsudku nepostačuje na to, aby bola primerane vyvážená a zmiernená vzniknutá nemajetková ujma na strane žalobcov 1/ až 6/. Súd prvej inštancie ďalej riadne zisťoval kvalitu a intenzitu vzťahov jednotlivých žalobcov k pozostalému rozsiahlym dokazovaním, ako aj ich výsluchom na pojednávaní. Čo sa týka neprimeranej výšky náhrady nemajetkovej ujmy súd prvého stupňa zohľadnil závažnosť vzniknutej ujmy, okolnosti za ktorých došlo k porušeniu práva, okolnosti na strane poškodeného, aj pôvodcu zásahu, požiadavku primeranosti náhrady nemajetkovej ujmy a rovnako aj požiadavku právnej istoty. V prípade výšky náhrady nemajetkovej ujmy súd prvého stupňa odkázal na ustálenú a početnú rozhodovaciu prax pri určení výšky nemajetkovej ujmy. Táto zohľadnila ekonomický vývoj spoločnosti, kedy Najvyšší súd ČR určil základnú náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 20-násobku priemernej hrubej mzdy pre najbližšie osoby s tým, že základná suma by mala byť modifikovaná s ohľadom na špecifické okolnosti na strane poškodeného a škodcu len rádovo v desiatkach percentách. Žalobcovia sa dôrazne ohradzujú voči tvrdeniam právneho zástupcu žalovaného, ktorý opakovane poukazoval na možnú motiváciu žalobcu pri podávaní žaloby, ktorým malo byť získanie finančných prostriedkov. Ubezpečujúc ho, že každý z nich vrátane dcér zosnulého by oveľa radšej trávili čas so svojím otcom, synom, súrodencom na miesto toho, aby po tragickej a nečakanej strate blízkeho mohli byť v jeho blízkosti len pri jeho hrobe a museli opakovane počúvať, že v prípade straty ich otca, syna, brata v podstate o nič nejde a chcú na tejto strate zarobiť.

24. K podanému vyjadreniu sa písomne vyjadril žalovaný, ktorý opätovne poukázal na tú skutočnosť, že žaloba evokuje finančnú motiváciu uplatnenia nároku a potláča satisfakčnú funkciu tohto inštitútu. Konajúci súd síce vypočul vodiča, ale nezohľadnil jeho majetkové pomery a možnosť uhradiť priznanú sumu nemajetkovej ujmy. Súd neskúmal výšku úveru, ani to, aká finančná čiastka by prípadne vodičovi pripadla v prípade predaja bytu. Konajúci súd mal pri prípadnom priznaní výšky náhrady škody na náhradu nemajetkovej ujmy podľa ich názoru ignorovať žalovaného a tohto vnímať ako subjekt, ktorý v zákonom daných podmienkach priznanú náhradu uhradí. Žalobcovia si môžu v zásade uplatniť akúkoľvek výšku, avšak musia svoj nárok náležite odôvodniť. Žalobcovi 6/ konajúci súd priznal najvyššie odškodnenie, avšak nezohľadnil, že maloletá dcéra prišla o otca vo veku štyroch ale od dvoch rokov, avšak s ním netvorila spoločnú domácnosť a vídali sa nepravidelne. Žiadali teda rozhodnutie súdu prvej inštancie zmeniť, žalobcu zamietnuť, prípadne zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a rozhodnutie.

25. Krajský súd ako súd odvolací vec preskúmal v medziach stanovených § 379 a 380 CSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1, 2 CSP a contrario a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné v napadnutej vyhovujúcej časti ako aj v súvisiacemu výroku o trovách konania ako vecne správny potvrdiť podľa § 387 ods. 1 CSP, pričom v nadväznosti na ust. § 387 ods. 2 CSP odvolací súd v celom rozsahu poukazuje na vecne správne a vyčerpávajúce odôvodnenie súdu prvej inštancie, s ktorým sa v celom rozsahu stotožňuje.

26. Odvolací súd po preskúmaní rozsudku ako aj konania, ktoré mu predchádzalo dospel k záveru, že súd prvej inštancie v prejednávanej veci zistil skutkový stav v dostatočnom rozsahu, na základe toho dospel k správnym skutkovým zisteniam a tieto aj správne právne posúdil. Z odôvodnenia jeho rozhodnutia vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. Súd prvej inštancie neporušil právo strán na spravodlivý proces, pretože v hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo

okolnosť. Naopak prvoinštančný súd ich náležitým spôsobom posúdil súhrnne v celom rozsahu a aj náležite vyhodnotil, rešpektujúc zásady formálnej logiky.

27. Súd prvej inštancie vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení napadnutého rozsudku je koherentný, jeho rozhodnutie konzistentné, rozsudok okresného súdu je presvedčivý, premisy zvolené v rozsudku ako aj závery, ku ktorým dospel sú racionálne a spravodlivé. Odvolací súd konštatuje, že odôvodnenie písomného vyhotovenia rozsudku je dostatočne vyčerpávajúce a zodpovedá kritériám uvedeným v ust. § 220 ods. 2 CSP. Odvolací súd na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku preto odkazuje len na určité najzásadnejšie aspekty, ktorými reaguje na argumenty žalovaného v odvolaní.

28. Odvolací súd konštatuje, že žalovaný v odvolaní neuviedol žiadne skutočnosti, okolnosti alebo argumenty, ktoré by neboli predmetom skúmania prvoinštančného súdu a s ktorými by sa prvoinštančný súd náležite nevysporiadal. Dokonca možno konštatovať, že neuviedol ani žiadny konkrétny relevantný právny, ani relevantný skutkový dôvod spochybňujúci správnosť napadnutého rozhodnutia.

29. Z trestného rozsudku vychádzajúc z ust. § 193 CSP bola preukázaná zodpovednosť vodiča za neoprávnený zásah do práva na ochranu osobnosti žalobcov 1/ až 6/ ako aj do ich práva na súkromný a rodinný život, ktorý bol smrťou blízkeho príbuzného natrvalo narušený. Jeho protiprávnym konaním došlo k nezvratnej deštrukcii medziľudských väzieb tvoriacich rámec súkromného života žalobcov 1/ až 6/. V konaní bolo jednoznačne preukázané, že medzi nebohým a žalobcami 1/ až 6/ boli vytvorené vzájomné sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy v rámci ich súkromného rodinného života, s ktorými sa dôsledne zaoberal súd prvej inštancie aj vzhľadom na intenzitu vzťahov medzi jednotlivými žalobcami a zosnulým, ako aj vzhľadom na rôzne príbuzenské pomery žalobcov k zosnulému. Podľa názoru odvolacieho súdu žalobcovia 1/ až 6/ sa oprávnené domáhali práva na ochranu osobnosti v zmysle § 11 a nasl. OZ, pretože morálna satisfakcia v zmysle § 13 ods. 1 OZ nie je v danom prípade postačujúca. Žalobcom 1/ až 6/ vzniklo právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle § 13 ods. 2 a 3 OZ, keďže protiprávnym konaním škodcu došlo k nezvratnej deštrukcii medziľudských vzťahov tvoriacich základ a rámec súkromného života žalobcov 1/ až 6/.

30. Odvolací súd zdôrazňuje, že súčasťou práva na ochranu osobnosti je aj právo na súkromie a rodinný život. Toto právo zahŕňa právo fyzickej osoby vytvoriť a udržiavať vzťahy s inými ľudskými bytosťami. Obzvlášť v citovej oblasti, aby fyzická osoba mohla rozvíjať vlastnú osobnosť. Smrť ako absolútna strata predstavuje sama o sebe najzávažnejší zásah do práva na ochranu osobnosti, pričom spôsobuje ťažké psychické rozpore. V prípade fungujúcej rodiny ako to bolo v posudzovanej veci má za následok dlhotrvajúcu nemožnosť vyrovnáť sa so stratou blízkeho človeka. Protiprávne narušenie týchto vzťahov predstavuje neoprávnený zásah do práva na rodinný život. Občiansky zákonník neurčuje minimálnu ani maximálnu hranicu nemajetkovej ujmy. Posúdenie výšky nemateriálnej ujmy je závislé od úvahy súdu. Maximálna suma peňažného zadosťučinenia, ktorú môže súd priznať je ohraničená výškou žalobcom požadovaného peňažného zadosťučinenia, ktorá musí byť zrejmá zo žalobného návrhu. I keď výška nemateriálnej ujmy je predmetom voľnej úvahy súdu, táto úvaha sa musí opierať o preskúmateľné hľadiská. Uplatnenie voľnej úvahy sa tak nesmie stať nepreskúmateľnou ľubovôľou súdu mimo rámec akejkoľvek kontroly. Vychádza sa iba z predpokladu akú ujmu mohol neoprávnený zásah vyvolať. Nemožno presne zistiť skutočnú ujmu. Výška náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je určená základným zákonným kritériom, a to predovšetkým závažnosťou vzniknutej ujmy a okolnostiam, za ktorých k porušeniu práva došlo. Za závažnú ujmu treba považovať ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky, považuje za ujmu značnú, pričom nie sú rozhodujúce subjektívne pocity, ale objektívne hľadisko. Kvalifikácia odškodnenia nemajetkovej ujmy prirodzene neznamená bezhraničnú neobmedzenosť. Primárne je preto potrebné vychádzať z individuálnych okolností prípadu a stretu práva postihnutej osoby a osoby, ktorá spôsobila neoprávnený zásah. Je pravdou, že priznané finančné plnenie by nemalo mať pre zodpovednú osobu likvidačný charakter, pričom výška náhrady nemajetkovej ujmy zosobňuje hodnotu práva nemateriálnej povahy, týkajúceho sa osobnej integrity človeka, vrátane ľudskej dôstojnosti.

31. Samotná závažnosť ujmy vzniknutej v dôsledku neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti nie je jediným a výlučným kritériom pre určenie výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch. Pri určení výšky musí súd vychádzať – prihliadať na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Tieto okolnosti môžu byť významné, tak u osoby postihnutej, ako aj u osoby, ktorá neoprávnený zásah

spôsobilá (viď rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo 89/97, príp. rozsudok Najvyššieho súdu R29/2001).

32. Pri posúdení vecnej pasívnej legitímácie, súd prvej inštancie správne vychádzal z ustálenej rozhodovacej praxe a správne sa s touto vysporiadal, kedy správne poukázal na rozsudok súdneho dvora EÚ C-22/12 vo veci Haasová, ako aj rozsudky Najvyššieho súdu 6MCdo 1/2016, rozhodnutie Ústavného súdu SR I. ÚS 474/2016, rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo 143/2017, 6Cdo 219/2017, 6Cdo 206/2017, 8Cdo 6/2018. Odvolací súd sa preto v plnom rozsahu stotožňuje s právnym názorom súdu prvej inštancie, že žalovaná poisťovňa je vecne a legitimovanou stranou sporu, pričom tento názor je aj v súlade s judikatúrou Najvyššieho súdu SR, ako aj ustálenou rozhodovacou praxou. Preto táto námietka vo vzťahu k vecnej pasívnej legitímácie zo strany žalovaného neobstojí.

33. Vo vzťahu k odvolacím námietkam ohľadom finančnej motivácie žalobcov uplatnenia nároku, ktorý by mal potláčať satisfakčnú funkciu tohto inštitútu, odvolací súd opätovne poukazuje na vecne správne a vyčerpávajúce odôvodnenie súdu prvej inštancie, ktorý sa dôsledne vysporiadal ako so závažnosťou vznikutej ujmy, ako aj okolnostiam, za ktorých došlo k porušeniu práva. V prípade usmrtenia osoby blízkej je vnímaná intenzita nepriaznivého následku ako objektívne veľmi vysoká, pretože sa jedná o následok nereparovateľný a obsahujúci prvok nečakanosti. Celková doba pôsobenia nepriaznivého následku zásahu do osobnostných práv pozostalých je značne dlhá, aj keď časovo presnejšie bližšie neurčiteľná. Podstatné sú zároveň aj okolnosti usmrtenia osoby. Napriek tomu, že zákon bližšie nešpecifikuje, ktoré okolnosti usmrtenia majú byť zvlášť súdom posudzované, v prípade stanovenia výšky náhrady nemajetkovej ujmy, sa každý prípad skutkovo líši s tým, že rozhodovacia prax súdov postupne ustálila kritéria pri určení výšky náhrady poskytnutej pozostalým. Tieto možno rozdeliť na okolnosti na strane žalobcu poškodeného, ako aj okolnosti na strane subjektu zodpovedného za spôsobenú nemateriálnu ujmu. Čo sa týka okolností na strane žalobcov, jedná sa o intenzitu vzťahu žalobcov so zomrelým, vek zomrelého a pozostalého, otázka hmotnej závislosti pozostalého na usmrtenej osobe, morálne zadosťučinenie vo forme právneho postihu škodcu, spravidla trestnoprávna sankcia. Čo sa týka samotnej intenzity vzťahu žalobcov so zomrelým, čo sa týka týchto všetkých okolností zo strany súdu prvej inštancie, tieto boli dôsledne skúmané a odvolací súd sa s nimi v celom rozsahu stotožňuje a v celom rozsahu odkazuje na vecne správne a vyčerpávajúce odôvodnenie súdu prvej inštancie.

34. Čo sa týka námietok zo strany žalovaného, že neboli dôsledne skúmané pomery na strane škodcu, odvolací súd zdôrazňuje, že pri skúmaní takýchto okolností, s ktorými sa rovnako súd prvej inštancie dôsledne zaoberal, sú podstatnými okolnosťami. Miera zavinenia na strane škodcu, postoj škodcu, t. z. ľútosť, omluva, dopad udalosti do sféry pôvodcu, ako aj majetkové pomery škodcu. Čo sa týka miery zavinenia škodcu, z pohľadu tohto kritéria je významné, či k usmrteniu osoby došlo úmyselným konaním alebo jednaním z nedbanlivosti. Od nedbanlivosti je však tiež nutné rozlíšiť tzv. hrubú nedbanlivosť, teda okolnosti dopravnej nehody. Ako možno konštatovať z trestného rozsudku, na základe ktorého bol škodca odsúdený, príčina vzniku dopravnej nehody bola tá skutočnosť, že vodič O. P. Q. porušil ustanovenia § 3 ods. 2 písm. b) zákona 8/2009 Z. z., keď na úseku cesty označenou vodorovnou dopravnou značkou pozdĺžnou súvislou čiarou, kde je zakázané predchádzať, toto nerešpektoval a začal predchádzať pred ním jazdiace motorové vozidlo, čím prešiel s motorovým vozidlom zn. Hyundai do protismeru v ľavej časti vozovky, kde sa zrazil s protiidúcim motorovým vozidlom zn. Ford Focus. Z rozhodnutia Okresného súdu Prievidza 1T 37/2020 nevyplýva, že by príčinou nehodového deja bolo aj vlastné konanie, prípadne spoluzavinenia A. H..

35. Ďalšou podstatnou okolnosťou je postoj na strane žalovaného v podobe ľútosti, omluvy, dobrovoľnej úhrady finančných čiastok pozostalým. Do výšky náhrady nemajetkovej ujmy však môže byť premietnutý aj postoj negatívny, teda popieranie viny, absencia omluvy, prípadne iné nevhodné chovanie k pozostalým. V prejednávanej veci sa aj týmito okolnosťami súd prvej inštancie riadne zaoberal, kedy uviedol, že v konaní nebolo preukázané, že by sa vodič, ktorý spôsobil danú dopravnú nehodu, ospravedlnil, aj keď je síce pravdou, že napísal ospravedlňujúci list, avšak tento žalobcom nedoručil. Je síce pravdou, že na pojednávaní v trestnej veci O. P. Q. prejavil ľútosť, avšak ako správne uviedol súd prvej inštancie, odvolací súd sa s týmto konštatovaním v bode 124. napadnutého rozsudku stotožňuje. Vyslovenie ľútosti v akejkoľvek forme je považovaný za elementárny prejav slušnosti, bez adekvátneho vplyvu na výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, aj s prihliadnutím na

tú skutočnosť, že prejavenie ľútosti v trestnom konaní je motivované snahou páchatel'a docieľiť zníženie trestu.

36. Rovnako je potrebné pri nahradení majetkovej ujmy skúmať aj dopady udalostí do sféry pôvodcu. Usmrtenie inej osoby môže u pôvodcu udalosti vyvolať pocity viny, ktoré môžu prerásť až do psychických problémov. Na druhej strane je potrebné tiež zohľadniť aj majetkové pomery žalovaného, avšak nie z pohľadu stanovenia výšky priznanej satisfakcie, ale z pohľadu možnosti reálneho uspokojenia priznaných nárokov žalovaným.

37. V časti týkajúcej sa priznania výšky samotnej nemajetkovej ujmy, odvolací súd opätovne poukazuje na vecne správne a vyčerpávajúce odôvodnenie súdu prvej inštancie, s ktorým sa v celom rozsahu stotožňuje. Súd prvej inštancie sa rovnako zaoberal aj pomermi na strane škodcu a v tomto smere odvolací súd poukazuje na odôvodnenie prvej inštancie v bodoch 121., 122., 124. a 125. Bod 124. vo vzťahu k pomeroch na strane škodcu a ďalej sa súd prvej inštancie dôsledne zaoberal jednotlivými kritériami rozhodujúcimi pre určenie konkrétnej výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Aj v tomto kontexte odvolací súd poukazuje na vecne správne a vyčerpávajúce odôvodnenie súdu prvej inštancie. Súd prvej inštancie dôsledne odôvodnil výšku nemajetkovej ujmy vo vzťahu k všetkým žalobcom a predovšetkým vo vzťahu k žalobkyni 6/, kedy zohľadnil princíp proporcionálneho spravodlivého zabezpečenia atribút primeranosti s tým, že výška náhrady nemajetkovej ujmy musí odrážať všeobecne zdieľané predstavy o spravodlivosti, primárny význam vyrovnávacieho charakteru náhrady nemajetkovej ujmy, ktorý je zmiernením nepriaznivého následku nesprávneho zásahu. Kritérium primeranosti priznávanej peňažnej satisfakcie priamo úmerne zodpovedá aplikácia tzv. statusu obeť podľa článku 34 Dohovoru o ľudských právach. Ústavný súd ČR konštatoval, že pri stanovení čiastky relatívnej náhrady je nutné použiť princíp proporcionality spôsobom, že všeobecné súdy porovnávajú čiastky tejto náhrady prisúdenej v iných prípadoch, čo súd prvej inštancie dôsledne urobil a porovnával priznanú výšku náhrady nemajetkovej ujmy vo vzťahu k iným rozhodnutiam iných súdov. Možno však konštatovať, že zásah je nezvratným zásahom do súkromného a rodinného života a vo vzťahu k žalobkyni 6/ túto postihlo v najširšom rozsahu, pretože v útlom veku prišla o otca s tým, že takáto náhrada nemajetkovej ujmy v zmysle zásad slušnosti a naplnenia požiadavky morálnej správnosti je spôsobilá na plne reštitučnú podstatu kompenzácie. Takáto priznaná nemajetková ujma v peniazoch nemôže byť nikdy náhradou za život, ale slúži na minimálne zmiernenie následkov vzniknutej ujmy. Preto súd prvej inštancie postupoval v celom rozsahu správne a korektne, pokiaľ maloletej žalobkyni priznal náhradu nemajetkovej ujmy vo výške, ako bolo rozhodnuté súdom prvej inštancie.

38. Vzhľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti odvolací súd dospel v konečnom dôsledku k záveru, že je potrebné napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť.

39. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP a v odvolacom konaní úspešným žalobcom 1/ až 6/ priznal ich náhradu v celom rozsahu voči žalovanému, ktorý úspech vo veci nemal.

40. Tento rozsudok bol prijatý senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).